

*Пеліхос Є. М.,**адвокат,**аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАХИСНИКА ЯК ВАЖЛИВА ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ ПІД ЧАС НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Анотація. Статтю присвячено розгляду сутності процесуальної діяльності захисника як важливої гарантії забезпечення права на захист під час надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування.

Констатовано неузгодженість законодавчих положень, з яких вбачається, що участь захисника є обов'язковою не тільки з моменту прийняття процесуального рішення про проведення спеціального досудового розслідування, а й для розгляду клопотання про його здійснення.

Відзначено, що надання кваліфікованої правової допомоги передбачає можливість захисника ознайомитись з матеріалами долученими до клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, надання обґрунтованих заперечень щодо достатності викладених у клопотанні слідчого, прокурора фактів та доказів на користь застосування аналізованого порядку кримінального провадження й належну підготовку до розгляду клопотання в суді. В цьому контексті підтримано пропозиції науковців щодо встановлення процесуального строку для вручення захиснику клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, який повинен складати 5 днів і є достатнім для належного виконання захисником своїх функцій та визначення концепції захисту з огляду на відсутність належної комунікації захисника з підозрюваним.

З урахуванням думок науковців та положень ст. 297-1 КПК України здійснено спробу виокремити напрями діяльності захисника у ході вирішення слідчим суддею клопотання про спеціальне досудове розслідування. Визначено, що одним із напрямів діяльності захисника є спростування матеріальних підстав, відповідно до яких спеціальне досудове розслідування може здійснюватися лише у кримінальних провадженнях стосовно визначеної у ч. 2 ст. 297-1 КПК України категорії злочинів.

Розкрито зміст діяльності захисника щодо спростування процесуальних підстав здійснення спеціального досудового розслідування, яка полягає у: 1) виявленні допущених порушень закону під час процедури повідомлення про підозру в частині неналежного вручення; 2) встановленні наявності відомостей, які свідчать про доведеність існування обставин того, що підозрюваний переходиться від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

Відзначено проблему діяльності захисника щодо заперечення підозри. Акцентовано увагу на тому, що відсутність належної комунікації з підзахисним фактично позбавляє адвоката можливості вжити заходів для отримання

доказів, які спростовують підозру і змушують обмежуватись лише вивченням доказів наданими стороною обвинувачення, що суперечить меті захисту. Звертається увага на те, що адвокат самостійно визначає позицію захисту, виходячи із того, що процесуальний інтерес підозрюваного і захисника один – захист від підозри.

Ключові слова: захисник, право на захист, спеціальне досудове розслідування.

Постановка проблеми. Відповідно до Звіту судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження у 2020 році кількість клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування, що перебували на розгляді, складала 215, з яких розглянуто – 186, повернуто – 29, задоволено – 139, відмовлено – 9. Згідно статистики Вищого антикорупційного суду у тому ж році слідчими суддями було розглянуто 14 клопотань про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування, з яких 10 було задоволено, 3 – відмовлено і 1 – повернуто [1].

Можна припустити, що причинами доволі високого відсотка задоволених клопотань про надання дозволу на здійснення такого розслідування є певна процесуальна пасивність захисників щодо спростування позиції слідчого, прокурора, наведення переконливих аргументів у разі безпідставності здійснення спеціального досудового розслідування тощо. Поруч із цим наведена судова статистика повинна спонукати адвокатів-захисників на її зміну.

Виступаючи захисником у спеціальному кримінальному провадженні, адвокат виконує низку завдань, а саме захист підозрюваного від повідомленої підозри (обвинувачення), надання юридичної допомоги підзахисному в охороні його прав і законних інтересів, сприяння здійсненню справедливого правосуддя. Проте, в першу чергу, його діяльність в аналізованих провадженнях спрямована на застосування належної правової процедури щодо підозрюваного (обвинуваченого) за їх відсутності протягом досудового провадження та судового розгляду. Відтак єдиним зі сторони захисту, хто може якось впливати на процесуальні аспекти під час вирішення питання про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування, є захисник, що зумовлює необхідність дослідження правового змісту його діяльності, а також процесуальних особливостей його роботи в цьому напрямі.

Аналіз останніх статей та публікацій. Беззаперечною складовою частиною системи гарантій забезпечення підозрюваному (обвинуваченому) права на захист у спеціальному

кримінальному провадженні є обов'язкова участь захисника. Проблемні питання його участі у заочному кримінальному провадженні згадували науковці, досліджуючи інститут заочного кримінального провадження. Зокрема, зазначена проблематика останнім часом анонсована у працях таких українських дослідників, як О.В. Баулін, І.В. Глов'юк, О.В. Калінніков, Д.В. Коперсак, О.В. Маленко, О.О. Нагорнюк-Данилюк, О.І. Назарук, О.Ю. Татаров, Д.М. Шишман, Д.О. Шумейко та ін.

Проте наукова дискусія точиться навколо питання ефективності захисту захисником, залученим в порядку вторинної правової допомоги. Водночас питання змісту діяльності захисника в аналізованих провадженнях в цілому залишаються поза увагою. У фокусі наукової статті є саме визначення специфіки діяльності сторони захисту, зокрема захисника у ході вирішення слідчим суддею клопотання про надання дозволу на спеціальне досудове розслідування.

Метою статті є з'ясування правового змісту діяльності захисника під час вирішення питання про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування.

Виклад основного матеріалу. Порядок вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування є змагальним. І якщо діяльність сторони обвинувачення під час розгляду такого клопотання полягає у доведенні слідчим, прокурором доцільності застосування відповідного особливого порядку розслідування, зокрема наявності сукупності всіх підстав, визначених положеннями КПК України, то на противагу стороні обвинувачення робота захисника полягає саме у створенні умов, за яких суд зобов'язаний перевірити докази, які доводять або спростовують наведені слідчим, прокурором підстави для здійснення такого розслідування.

При цьому адвокат повинен враховувати низку специфічних обставин, які мають значення в таких провадженнях. Зокрема, процесуальний порядок здійснення кримінального провадження за відсутності підозрюваного, обвинуваченого визначено у гл. 24¹ КПК України «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень». Зі змісту процесуальних положень зазначеної глави вбачається, що без надання згоди слідчого судді здійснення такого розслідування неможливе, а передумовами здійснення спеціального досудового розслідування виступають: процедура звернення з відповідним клопотанням слідчим, прокурором; розгляд та вирішення клопотання по суті слідчим суддею в судовому порядку за участі визначених КПК України осіб, до яких входить захисник підозрюваного.

Для надання ефективної правової допомоги важливе значення має момент, з якого захисник буде здійснювати свою діяльність. Вимога обов'язковості участі захисника щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження, регламентована у п. 8 ч. 2 ст. 52 КПК України і передбачає необхідність реалізації з моменту прийняття відповідного процесуального рішення.

Розміщення відповідних положень у гл. 24¹ КПК України потенційно може сприяти їх неправильному розумінню і підштовхувати до хибного висновку про момент залучення захисника. Положення аналізованої статті потребують належної кореляції з положеннями ст. 297-3 КПК України, відповідно до якої, якщо підозрюваний самостійно не залучив захисника, слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для його залучення. Відтак очевидною є неузгодженість наведених

норм, адже, як вбачається, участь захисника є обов'язковою не тільки з моменту прийняття процесуального рішення про провадження спеціального досудового розслідування, а й для розгляду клопотання про його здійснення.

Окреслена проблема започаткувала наукові дискусії з цього приводу. Зокрема, вченими [2, с. 61; 3, с. 82] цілком обґрунтовано пропонується у п. 8 ч. 2 ст. 52 КПК України передбачити вимогу щодо обов'язкової участі захисника в разі здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*) з моменту розгляду клопотання про надання дозволу на здійснення такого виду кримінального провадження. Окрім того, науковці пропонують у положеннях КПК України передбачити вимогу надавати захиснику підозрюваного копію клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність здійснення особливого порядку досудового розслідування, не пізніше ніж за три години до початку розгляду такого клопотання.

Не можна не погодитись з такою точкою зору, оскільки положення гл. 24¹ КПК України не визначають строків ознайомлення з матеріалами клопотання. Логічним є те, що для того щоб надати кваліфіковану професійну правничу (правову) допомогу, вагоме значення для отримання інформації, яка сприяє діяльності щодо спростування підстав здійснення спеціального досудового розслідування, має можливість захисника ознайомитись з матеріалами долученими до клопотання. Крім того, цей час необхідний останньому надати обґрунтовані заперечення щодо достатності викладених у клопотанні слідчого, прокурора фактів та доказів на користь застосування аналізованого порядку кримінального провадження й підготуватися належним чином до розгляду клопотання в суді.

Звісно, слідчий суддя не відмовить адвокату у задоволенні клопотання на ознайомлення з матеріалами, якими обґрунтовується необхідність здійснення спеціального досудового розслідування з метою забезпечення права на захист та реалізацію засади змагальності сторін під час вирішення питання про спеціальне досудове розслідування. Водночас правова регламентація надання матеріалів стороні захисту у визначений строк, з одного боку, дозволить захиснику належним чином підготуватись до судового розгляду клопотання, а з іншого, нейтралізує спроби зловживання захисником в частині затягування судового розгляду клопотання, мотивуючи недостатністю часу для ознайомлення.

Питання в іншому. Зокрема, чи буде достатньо 3-х годин для визначення концепції захисту з огляду на відсутність належної комунікації захисника з підозрюваним. У цьому контексті підтримуємо пропозиції Д.М. Шишмана про те, що з метою реального забезпечення права підозрюваного, обвинуваченого на захист мінімальний строк для вручення клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*) повинен складати 5 днів. Запропоновані пропозиції науковець цілком слушно обґрунтовує тим, що вказаний строк є тотожним тому, що передбачений у порядку вручення копії клопотання про продовження строку досудового розслідування підозрюваному та його захиснику (ч. 3 ст. 295 КПК України) і є достатнім для належного виконання захисником своїх функцій [4, с. 260]. Запропонована науковцем регламентація аналізованих положень КПК України, на нашу думку, відповідає пункту «б» §3 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, відповідно до якої складовими права на захист є право мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту.

Законність і обґрунтованість процесуального рішення про застосування спеціального досудового розслідування визначається наявністю передбачених у кримінальному процесуальному законі підстав для його здійснення. У науковій літературі підстави заочного кримінального провадження розподіляють на матеріальні та процесуальні. На погляд А.В. Лапкіна, група матеріальних підстав передбачає, що таке розслідування може здійснюватися лише: у кримінальних провадженнях стосовно визначеної у ч. 2 ст. 297-1 КПК України категорії злочинів; стосовно особи, яка досягла повноліття. До процесуальних підстав, на його думку, належать: наявність підозри особи у вчиненні якогось із цих злочинів; переховування підозрюваного від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності; оголошення підозрюваного у міждержавний та/або міжнародний розшук [5, с. 109].

З огляду на викладене та положення ст. 297-1 КПК України спробуємо виокремити два напрями діяльності захисника у ході вирішення слідчим суддею клопотання про спеціальне досудове розслідування. По-перше, діяльність захисника полягає у перевірці доказів, які доводять або спростовують матеріальні підстави заочного кримінального провадження. Передусім, такі підстави викладаються у змісті повідомлення про підозру, адже саме в цьому процесуальному рішенні дається юридична оцінка діяння. Спеціальне досудове розслідування відбувається щодо окремих складів кримінальних правопорушень. У цьому контексті діяльність захисника полягає у: встановленні сукупності об'єктивних і суб'єктивних ознак учиненого кримінального правопорушення та визначення їх відповідності конкретній нормі Особливої частини КК України, за якою воно кваліфіковане; запереченні доводів слідчого, прокурора в частині правової кваліфікації кримінального правопорушення визначеної у ч. 2 ст. 297-1 КПК України; наполяганні на недостатності доказів, котрі обґрунтовують підозру; спростуванні обставин кримінального правопорушення; доведенні невідповідності висунутої підозри у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених гл. 24¹ КПК України, фактичним обставинам справи, з'ясуванні нових фактів, що призведе до зміни кваліфікації; наданні іншого тлумачення дій підзахисного тощо.

Проблема діяльності захисника щодо заперечення підозри передусім полягає у неможливості побачення захисника з підозрюваним, адже як справедливо відмічає О.В. Маслюк, спростування підозри неможливе без їх плідної співпраці. Тільки під час побачення з підозрюваним захисник має змогу отримати необхідну інформацію (відомі підозрюваному обставини і факти про подію кримінального правопорушення, зокрема ті, що відсутні в матеріалах провадження) для здійснення захисту та узгодити фактичну позицію, яку вони будуть займати і відстоювати у кримінальному судочинстві [6, с. 69]. Поруч із цим, не маючи належного зв'язку з підзахисним, адвокат фактично позбавлений можливості вжити заходів для отримання доказів, які спростовують підозру і змушений обмежуватись лише вивченням доказів наданими стороною обвинувачення, що суперечить меті захисту. Відтак адвокату не залишається нічого іншого, як самостійно визначати позицію захисту, виходячи з того, що процесуальний інтерес підозрюваного і захисника один – захист від підозри.

Закон не зобов'язує слідчого (прокурора) при підготовці клопотання про здійснення спеціального розслідування

та у подальшому при зверненні із вказаним клопотанням доводити належними доказами обґрунтованість підозри. Ч. 2 ст. 297-4 КПК України передбачає, що слідчий суддя зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри, однак гл. 24¹ КПК України не містить чітких критеріїв судової перевірки щодо доведеності доказами обґрунтованої підозри. У зв'язку із чим для сторони захисту, на думку Д.В. Коперсак, створені додаткові труднощі у практичній реалізації права на захист [7, с. 104].

Тому, аналізуючи критерій достатності доказів для підозри, необхідно враховувати практику Європейського суду з прав людини, зокрема, у рішенні у справі Нечипорук та Йонкало проти України від 21 квітня 2011 року Суд у пункті 175 повторює, що термін «обґрунтована підозра» означає, що існують факти або інформація, які можуть переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа, про яку йдеться, могла вчинити правопорушення [8].

По-друге, діяльність захисника полягає у перевірці доказів, які доводять або спростовують процесуальні підстави. Кримінальне провадження *in absentia* належить до категорії тих проваджень, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження згідно з гл. 24¹ КПК України. Однією зі складових частин такого особливого порядку кримінального провадження є спеціальна процедура пред'явлення підозри, адже зі змісту ч. 1 ст. 297-1 КПК України вбачається, що обов'язковою підставою для здійснення спеціального досудового розслідування є те, що особа має набути статусу підозрюваного в цьому кримінальному провадженні. Тому у таких справах перше питання, яке виникає при з'ясуванні підстав для надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування, – це дотримання вимог КПК України щодо порядку вручення повідомлення про підозру.

Особа має можливість реалізувати право на захист та обрати стратегію захисту тільки тоді, коли вона обізнана про наявне щодо неї кримінальне провадження. Тому допущення порушень закону під час проведення самої процедури повідомлення про підозру в частині неналежного вручення є наслідком ненабуття статусу підозрюваного і вагомим аргументом для відмови у наданні дозволу слідчим суддею на здійснення спеціального досудового розслідування. Підтвердженням наведеної позиції є ухвали слідчих суддів у справах № 991/7611/20 від 24 вересня 2020 року; № 243/8474/17 від 26 вересня 2017 року; № 266/1089/21 від 11 березня 2021 року.

Про те, що доведення набуття особою статусу підозрюваного та її поінформованість про здійснення щодо нього кримінального провадження є проблемним моментом у кожному кримінальному провадженні за відсутності особи, свідчать матеріали опитування, проведеного О.В. Калінніковим, відповідно до якого 69% адвокатів, 33% прокурорів, 41% суддів, 35% слідчих вказали, що при доведенні факту набуття особою статусу підозрюваного для здійснення спеціального досудового провадження виникають труднощі [9, с. 93].

У цьому контексті варто звернути увагу на практику Верховного Суду, який зауважує, що «здійснення повідомлення про підозру» передбачає сукупність ряду послідовних процесуальних дій, які охоплюють собою окремі етапи: 1) етап прийняття рішення щодо необхідності здійснення особі повідомлення про підозру, який передбачає перевірку підстав здійснення такого повідомлення згідно з ч. 1 ст. 276 КПК України, 2) етап об'єк-

тивації/вираження сформованого внутрішнього волевиявлення уповноваженої посадової особи щодо прийнятого рішення в зовнішню форму шляхом складання тексту повідомлення про підозру відповідно до вимог, передбачених ст. 277 КПК України, та його підписання; 3) етап доведення інформації до відома адресата, щодо якого прийняте рішення про повідомлення про підозру, шляхом безпосереднього вручення його тексту особі згідно зі ст. 278 КПК України [10].

Власне у досліджуваних провадженнях етап доведення інформації до відома адресата, щодо якого прийняте рішення про повідомлення про підозру здійснюється відповідно до вимог ч. 1 ст. 278, ст. ст. 111, 135 КПК України.

У правозастосовній практиці зустрічаються випадки, коли особа не вважає себе підозрюваною, оскільки її особисто повідомлення про підозру не було вручено, і, відповідно, не виконує обов'язки підозрюваного. Тому захисник особливу увагу повинен приділити дослідженню доказів отримання особою такого повідомлення. Такими доказами можуть бути показання свідків, які бачили, як особою отримано повідомлення про підозру; публічні коментарі самої особи із вказаного приводу, в тому числі в інтерв'ю з журналістами, в соціальних мережах, мережі Інтернет, оформлені відповідним протоколом огляду; вилучені документи внаслідок обшуку житла чи іншого приміщення, яке належить підозрюваному чи перебувало в його користуванні; тощо. Поруч з цим прямим свідченням обізнаності підозрюваного про наявне щодо нього кримінальне провадження є отримання особою повістки про виклик в якості підозрюваного, за умови зазначення в ній правової кваліфікації кримінального правопорушення, в якому особа підозрюється, а також короткого викладу обставин кримінального правопорушення [11, с. 181].

Наступним край важливим є питання, пов'язане із переконанням адвоката-захисника у наявності відомостей, які свідчать про доведеність існування обставин того, що підозрюваний переходить від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук (ч. 2 ст. 297-1 КПК України). В цьому сенсі діяльність захисника полягає у доведенні (наданні доказів) поважності причин неявки за викликом слідчого; виключенні умов вважати, що клієнт переходить від слідчих органів з метою ухилення від кримінальної відповідальності (можливо надати докази про те, що клієнту не відомо про наявність про виклики, тощо); збиранні інформації із ЗМІ, мережі Інтернет (сайти органів досудового розслідування), завчасному направленні слідчому засобів зв'язку, за якими мають відбуватися виклики, тощо; повідомленні органу досудового розслідування та слідчого суддю про обов'язкову участь конкретного захисника і його контактів, а також зверненні із клопотанням до слідчого про залучення до будь-яких судових процедур, які можуть відбуватися щодо його клієнта; за умови неможливості прибути до слідчого особисто, використанні положення щодо проведення тих чи інших слідчих дій з клієнтом у дистанційному режимі (в порядку міжнародної правової допомоги, дистанційному режимі – відео-конференц-зв'язок) [12].

Ефективна діяльність захисника, яка спрямована на законне та обґрунтоване прийняття рішення щодо надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування неможлива

за участі у кримінальному судочинстві осіб, які особисто зацікавлені в результатах провадження і можуть перешкоджати неупередженому та об'єктивному правосуддю. Відтак реалізація права заявляти відводи у кримінальному процесі на різних його стадіях надає можливість захиснику усунути перешкоди, які можуть перешкоджати успішному здійсненню захисту особи.

Проте, як свідчить практика, адвокати зловживають правом на відвід, а також такою тактичною хитрістю, як неявка на судові засідання. Так, слідчий суддя у справі № 757/17360/15-к не міг розглянути клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування з дотримання розумних строків внаслідок процесуально-агресивної поведінки адвокатів. Під час вирішення клопотання адвокатами за нашими підрахунками було заявлено 1 відвід слідчому судді та 6 відводів слідчого судді від розгляду заяви про відвід слідчого судді. Окрім численних відводів, захисники кілька разів не з'являлись на судові засідання щодо вирішення клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

На наше переконання, зазначена поведінка адвокатів є неприйнятною, адже така діяльність адвоката спрямована на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду клопотання. Натомість захисник має використовувати надані йому процесуальні інструменти для відстоювання правової позиції сторони захисту, доведення безпідставності клопотання слідчого, прокурора через подання до суду доказів, клопотань про їх залучення до матеріалів кримінального провадження, заявлення клопотання щодо витребування тих чи інших документів, приєднання їх до матеріалів кримінальної справи, виклику і допиту свідків, визнання доказів недопустимими тощо.

Висновки. Участь захисника є важливою гарантією забезпечення права на захист у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (обвинуваченого). Складність процесуальної діяльності захисника під час розгляду слідчим суддею клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування зумовлюється як недосконалою регламентацією його участі, так і передбаченою законодавством особливою процедурою здійснення таких проваджень. Процесуальна участь захисника під час вирішення клопотання про надання дозволу на спеціальне досудове розслідування передбачає комплекс взаємообумовлених дій, спрямованих в першу чергу на виявлення обставин, що виключають здійснення спеціального досудового розслідування; дотримання законної процедури; надання юридичної допомоги підзахисному в охороні його прав і законних інтересів.

Література:

1. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження за 2020 рік. *Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/rik_2020.
2. Шаренко С., Шило О. Спеціальне досудове розслідування і судове провадження: проблемні питання правового регулювання. *Право України*. 2015. № 7. С. 58–65.
3. Нагорнюк-Данилюк О.О. Спеціальне кримінальне провадження в кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук. Київ. 2016. 239 с.
4. Шишман Д.М. Проблемні питання участі захисника у спеціальному кримінальному провадженні (in absentia). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 2. С. 259–261.
5. Лапкін А.В. Прокурор у спеціальному досудовому розслідуванні (in absentia). *Правові горизонти*. 2018. Вип. 13(26). С. 107–111.

6. Маслюк О.В. Процесуальна діяльність захисника зі спростування підозри (обвинувачення) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2017. 217 с.
7. Коперсак Д.В. Спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2021. 246 с.
8. Справа «Нечипорук і Йонкало проти України» (Заява № 42310/04) : рішення Європейського суду з прав людини від 21 квіт. 2011 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_683.
9. Калініков О.В. Досудове розслідування у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (in absentia) в Україні та країнах Європи (порівняльно-правове дослідження) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2021. 314 с.
10. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 11 груд. 2019 р. у справі № 536/2475/14-к. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86365236>.
11. Шишман Д. Обізнаність підозрюваного про розпочате кримінальне провадження як обов'язкова умова для здійснення спеціального досудового розслідування (in absentia). *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 10. С. 179–183.
12. Горошинський О. Особливості застосування спеціального досудового розслідування і судового розгляду. URL: <https://gogo.ua/ru>.

Pelikhos Ye. Defender's activity as an important guarantee of ensuring the right to defense during the granting of permission to conduct a special pre-trial investigation

Summary. The article is devoted to the consideration of the essence of the procedural activity of the defense counsel as an important guarantee of ensuring the right to defense during the granting of permission to conduct a special pre-trial investigation.

It was noted that the provision of qualified legal assistance by the defense counsel provides an opportunity to get acquainted with the materials attached to the petition for a special pre-trial investigation, provide substantiated objections to the sufficiency of facts and evidence in favor of the analyzed criminal procedure and proper preparation for consideration. In this context it is supported, the proposals of scholars to set

a procedural deadline for submitting a petition for a special pre-trial investigation to the defense counsel, which should be 5 days and sufficient for the defense counsel to properly perform his functions and define the concept of protection defense given the lack of proper communication between the defense counsel and the suspect.

Taking into account the views of scientists and the provisions of Art. 297-1 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, an attempt was made to single out the activities of the defense counsel in the course of resolving the petition by investigating judge for a special pre-trial investigation. It is determined that one of the activities of the defender is to refute the material grounds, according to which a special pre-trial investigation can be carried out only in criminal proceedings in relation to the defined in Part 2 of Art. 297-1 of the Criminal Procedure Code of Ukraine categories of crimes.

It is disclosed the content of the defense counsel's activity on refuting the procedural grounds for conducting a special pre-trial investigation which consists in: 1) identifying violations of the law during the procedure of notification of suspicion; 2) establishing the existence of information proving the existence of circumstances that the suspect is hiding from the investigation and court in the temporarily occupied territory of Ukraine, in the state recognized by the Verkhovna Rada of Ukraine as an aggressor state, in order to evade criminal responsibility and / or declared on the international wanted list.

The problem of the defender's activity in denying the suspicion was noted. Emphasis is placed on the fact that the lack of proper communication with the client actually deprives the lawyer of the opportunity to take measures to obtain evidence that refutes the suspicion and forces him to limit himself to examining evidence provided by the prosecution, which contradicts the purpose of protection. Attention is drawn to the fact that the lawyer independently determines the position of the defense, based on the fact that the procedural interest of the suspect and defense counsel is the same – protection against suspicion.

Key words: defense counsel, the right to defense, special pre-trial investigation.